

Realitat

Número 1. Nova etapa. 2n Trimestre 2010.

6 euros

**Una revista teòrica
per als i les comunistes de Catalunya**

Núm.: 1. NOVA ETAPA.

Director:

Luis Juberías

Il·lustració de portada:

Irene Sá

Col·laboradors:

Juan Linares

Òscar Martínez

Toni Salado

Quim Cornelles

Patrícia Da Silva

Pol Ferran Acózar

Carles Pérez

Redacció:

Av. Portal de l'Àngel,42, 2n A

Edita:

Fundació Pere Ardiaca

Producció:

DeBarris, sccl

c/ La Perla, 31, bxs.

www.debarris.com

Impressió:

Zukoy5

www.zukoy5.com

D.L.: B-46.492-1988

Amb aquest número recuperem la capçalera Realitat. Aquesta revista teòrica va néixer a la clandestinitat, en la lluita per la democràcia i els drets de la gent treballadora. Quan els pactes de la transició i la sortida a la crisi a costa dels treballadors, Realitat, ja com a revista teòrica del PCC, va esdevenir sota la direcció d'Àngels Martínez Castells i l'Antonio Álvarez-Solís una revista per a la reflexió sobre la necessitat d'un Front d'Esquerres i l'anàlisi de la sortida a la crisi. Posteriorment va venir el període del Joaquín Miras. Els realitats d'aquesta època van ser una eina cabdal de formació per a una generació de militants. La revisió crítica del marxisme, la lectura dels clàssics, les aportacions sobre democràcia i la continuïtat entre el moviment democràtic històric i el moviment socialista. En la darrera època, sota la direcció de l'Àngels Martínez Castells i la incorporació de persones joves d'una altra generació, Realitat va contribuir a la reflexió teòrico-pràctica, a l'apropament entre les esquerres, a la construcció d'una nova cultura d'unitat que va ajudar a la constitució posterior del govern catalanista i d'esquerres.

Els i les comunistes d'avui necessitem elevar el nivell de discussió i formació política dels militants de les esquerres. Tenim per endavant reptes molt importants davant de la intensificació de la lluita de classes per la sortida a la crisi; més, si això és possible, a causa de l'adversa correlació de forces. A més, la transcendència del moment invita a la discussió i enriquiment entre gent provinent de diverses tradicions i experiències que tenen en comú voler fer la revolució, superant el capitalisme.

Per tant, Realitat ha de ser en aquesta etapa la *Revista teòrica dels i les comunistes de Catalunya*, al servei de la unitat dels treballadors, la unitat de les esquerres i la unitat dels comunistes. Ha de, un cop més, "Donar a l'esperança fonament científic", esdevenint un instrument útil per a la reflexió sobre la pràctica política de construcció de la classe treballadora, el partit comunista i el Front d'Esquerres. En aquest sentit, la reflexió sobre la classe treballadora i la caracterització del capitalisme global pensem que poden ser les tasques centrals a desenvolupar.

Índex

13

Joan Josep Nuet: "La crisi ens dona de nou la raó, el capitalisme és un problema més que una solució"

Luis Juberías, Juan Linares
i Òscar Martínez

11

Alguns apunts sobre les característiques del Front d'Esquerres avui

Toni Salado

15

Les TIC i la Lluita de Classes

Patrícia Da Silva
i Pol Acózar

Entrevista a Joan Josep Nuet. Secretari General del PCC i Senador per l'Entesa Catalana de Progrés

“La crisi ens dóna de nou la raó, el capitalisme és un problema més que una solució”

LUÍS JUBERÍAS, JUAN LINARES I ÒSCAR MARTÍNEZ
TRANSCRIPCIÓ DE LAURA DE LA VILLA

Joan Josep Nuet reflexiona sobre temes de gran interès per l'esquerra transformadora, com el paper del Senat; l'auge del feixisme al nostre país i a tota Europa; la coalició ICV-EUiA i els seus punts forts i febles, així com el paper del Partit dels i les Comunistes avui. L'atac a la democràcia, les sortides des de les esquerres i la necessitat d'organitzar-se són l'eix vertebrador del seu discurs.

Tu ets senador per l'Entesa Catalana de Progrés, serveix d'alguna cosa el senat?

El senat serveix per a diverses coses: és una cambra de segona lectura, això vol dir que les lleis aprovades al Congrés en el Senat es milloren, se li afegixen noves esmenes, hi ha un control real del govern en aquesta legislatura tan bo i tan efectiu com els que fan al Congrés. Però la pregunta que ens hem de fer és si això és suficient i jo crec que no, que no és suficient; el que ens costa el senat i les 288 persones que hi ha allà haurien de fer molt més. De fet el Senat diu que és la Cambra territorial i això en 30 anys no s'ha aconseguit. El senat hauria de ser en tots els aspectes territorial de l'estat federal o de l'es-

tat plurinacional. Des del tema de les llengües, el dels estatuts, el tema del funcionament, el de l'estructura dels estats de les autonomies haurien de discutir-se de principi a fi al Senat i això no passa perquè es discuteix al Congrés i després es discuteix al Senat. Per què passa això? Perquè a l'Estat espanyol encara hi ha aquesta sensació centralista d'entendre l'estat de les autonomies com una mera redistribució competencial, com una descentralització, i no s'ha assumit el paper polític d'un estat plurinacional i d'un estat federal. I per tant no hi ha hagut la força política, especialment ni en el PP ni en el PSOE, per liderar un canvi en el Senat que veritablement la converteixi en la Cambra territorial i per tant que hi pugui haver un Congrés on es debatin els

temes globals de l'estat federal i que en el Senat es discuteixin els temes específics de les diferents nacions, de les diferents regions i de l'estructura federal de l'Estat.

El poder dels feixistes dins de l'aparell institucional espanyol continua sent notable, ho estem veient davant del processament del polèmic jutge que va obrir una causa contra els crims comesos pel franquisme. Quina és la rellevància d'un moviment de denúncia contra aquest abús?

Crec que ha sorprès a molts la mobilització que ha generat el procés del jutge Garzón, especialment en la part que ell ha portat de denúncia als crims del franquisme. I això és un element positiu que diu que aquesta societat, tot i que la dreta i els mitjans de la dreta la volen amb la boca tancada, la volen captiva, la volen submissa, doncs té potencialitats per sortir, per dir no al feixisme, per denunciar tant Manos Limpias com Falange Española, però sobretot per denunciar les rèmores del franquisme i del feixisme que encara hi ha dins dels aparells de l'Estat, on sens dubte l'aparell judicial és un dels que

més dificultats té per fer-ho o més ha intentat no democratitzar-se, tenim avui jutges que estan portant processos molt importants que van jurar els principis al Movimiento.

Crec que no hi ha cap estat a la Unió Europea on això pugui passar i a l'únic on ha passat és a Espanya. Per què? Doncs perquè la transició no va ser modèlica. Vull dir una cosa que pocs afirmaven en el seu moment i que en els anys 80 nosaltres, el Partit dels Comunistes de Catalunya, va denunciar, i que avui dia ja està en boca de molta més gent: després de 30 anys, hi ha molta gent que s'atreveix a dir que la transició va, d'alguna forma, tenir com a renúncia el fet de renunciar a la segona república, a la connexió entre la Segona República i la democràcia i a jutjar un estat genocida que va ser l'estat franquista, que a vegades li diem franquista per no dir feixista però que l'hem d'anomenar pel seu nom. Va ser un règim feixista i aquest règim es va expressar a Alemanya amb el nazisme, a Itàlia amb el feixisme i a Espanya amb el franquisme, però és un règim feixista. Per tant, cal que en aquest moment

hi hagi un moviment democràtic, un moviment que torni a posar sobre la taula que s'han de jutjar els crims del franquisme, no per trobar i perseguir els que els van cometre, perquè la majoria d'ells estan morts en aquest moment, sinó simplement per conèixer la veritat, per a què les víctimes no segueixin patint (i no em refereixo als morts sinó que em refereixo als fills i als néts dels que van ser assassinats, dels que van ser perseguits i dels que van ser torturats); i això, fins que com a societat no ho abordem i resolguem, realment no podem dir que hem fet una transició democràtica. Per tant, estem en plena segona transició i en aquesta segona transició, a part del tema de l'estat federal i de l'estat plurinacional, l'altre gran tema que no hem resolt és el de fer les paus amb la nostra memòria, el jutjar el franquisme i de posar els nostres morts en el seu lloc. Van ser lluitadors antifeixistes, lluitadors antifranquistes i volem saber on estan enterrats, conèixer els seus noms i recordar la seva memòria i la seva història perquè en definitiva som els seus seguidors, som els seus hereus i volem conèixer els seus noms i conèixer-ne la seva història.

A les eleccions al Parlament de Catalunya es torna a reeditar la coalició ICV-EUiA de la que en formes part. Què s'ha fet bé? Quins errors s'han comès i què cal millorar?

Jo crec que el primer encert de la coalició és la seva existència, és haver trencat des de l'any 2003 amb 20 anys anteriors on tots els processos van ser de fractura, de fraccionament de l'esquerra. I hem comprovat que el fraccionament històric de l'esquerra dels darrers 20 o 30 anys ens ha passat una factura històrica impagable que és que la ideologia conservadora ha penetrat amb molta més facilitat en tot aquest teixit progressista, dins de la classe treba-

lladora, dins de les formacions polítiques, sindicals i ciutadanes progressistes perquè aquesta fractura i aquest trencament de l'esquerra va deixar tota la classe treballadora i els sectors progressistes realment oberts en carn viva. Per tant, això, d'alguna forma, nosaltres mateixos ho hem facilitat i per tant la nostra crisi en part és una crisi de nosaltres mateixos provocada per nosaltres mateixos; fins que això no ho hem anat assumint no podem passar a l'ofensiva o no podem passar a començar a lluitar contra aquesta penetració de les idees i dels comportaments conservadors. Per tant, la coalició és un abans i un després en aquest camí, i per tant per si mateixa com a procés unitari és un procés positiu.

Al mateix temps, la coalició... bé, set anys d'història no són res en la història d'un poble, però és veritat que hem aconseguit uns resultats electorals que han remuntat una crisi electoral, una crisi política, i

LA DRETA I ELS MITJANS DE LA DRETA VOLEN AQUESTA SOCIETAT AMB LA BOCA TANCADA, CAPTIVA I SUBMISA

hem estat presents en el govern de Catalunya i hem estat fonamentals per a que 23 anys de governs conservadors acabin i comenci una experiència de l'esquerra. A veure, com tota experiència de l'esquerra té contradiccions: l'esquerra catalana és plural, no és el mateix el que som nosaltres, els comunistes, que el que és la part més conservadora i més de dretes del Partit dels Socialistes de Catalunya, i per tant podríem dir que en diversos pols continua havent-hi un debat polític i ideològic; la diferència és que ara intentem fer aquest debat sense crispació i sense ruptura des d'una base de diàleg i des d'una base de contrast.

Però tanmateix, algunes d'aquestes contradiccions han aparegut públicament, i lluny d'això el que hem de dir és que això és un element de normalitat; el que no és normal és que a través del control dels mitjans de comunicació i d'aparells polítics i partidaris verticals, les contradiccions no es debatin, no aflorin, no siguin transparents sinó que es tanquin en aparells o tinguin estructures molt stalinistes per resoldre's.

UN GRAN TEMA QUE NO HEM RESOLT ÉS EL DE JUTJAR EL FRANQUISME I POSAR ELS NOSTRES MORTS EN EL SEU LLOC

Nosaltres hem obert també una nova etapa, és millor que públicament fem determinats debats. Però com que no estem sols, els mitjans de comunicació conservadors i la dreta han jugat aquí el seu paper intentant dir que tot el que no és uniforme no és bo per a Catalunya i això és mentida: la uniformitat és dolenta per a Catalunya, el debat plural i el debat d'idees és bo per a Catalunya. Al mateix temps, hem de fer una altra cosa: que aquest debat d'idees no es converteixi en ineficàcia, en incapacitat de resoldre problemes concrets perquè molta gent, independentment dels debats polítics i ideològics, el que ens demana, per damunt de tot, és que ens posem d'acord en coses bàsiques que els afecten en la seva vida quotidiana. Jo crec que això s'ha anat fent i s'està fent canviant, torno a repetir, aquesta cultura d'enfrontament per una cultura de diàleg, però necessitem temps i necessitem que l'esquerra sigui més forta i necessitem que dins de l'esquerra les opcions transformadores siguin encara més fortes; i per tant, aquest és un recorregut que encara no s'ha esgotat i per tant necessitem possiblement com a mínim quatre anys més. Pen-

sem que si la dreta governa a Catalunya tindrà un instrument valuós per tancar la crisi amb valors conservadors i fent pagar a treballadors i treballadores les conseqüències de la crisi i, en canvi, si l'esquerra és la que governa, moltes polítiques quotidianes en temes de l'atur, de l'escola pública, el tema de les llistes d'espera i la sanitat pública, amb el tema de les pensions, amb el tema de les llars d'infants, el tema de noves biblioteques, amb el tema de noves infraestructures tindran una orientació molt més popular. No dic que sigui perfecte, en absolut, té errors però sí té una orientació molt més popular a favor de la majoria del poble de Catalunya. I per tant crec que hem de cridar amb força que se'ns doni una nova oportunitat perquè dels errors comesos n'hem après, intentarem no tornar-los a cometre. De fet, ja estem fent canvis tant en aspectes programàtics com amb temes de lideratge per a què aquests errors no es tornin a cometre, i poder obrir una nova via d'esperança, una nova via de treball col·lectiu i de progrés i de diàleg entre les esquerres perquè és un moment clau. El govern marcarà Catalunya si la sortida de la crisi va cap a la dreta o va cap a l'esquerra, i nosaltres amb l'aposta d'una nova majoria d'esquerres i d'un nou

govern d'esquerres fem una aposta clara per a què la sortida a la crisi sigui per l'esquerra i no sigui per la dreta. I ja no és un problema de dreta i esquerra, té a veure amb els interessos de la gent normal i corrent, dels treballadors, de la gent que té una petita empresa, de la gent que és autònoma, de la gent camperola: aquests són els interessos que en aquest moment hi ha a la taula i, torno a repetir, un govern d'esquerres resol més a favor d'aquests sectors que un govern de dretes.

Recentment has estat escollit Secretari General del PCC. Quin paper té un partit comunista petit, d'un país petit, davant dels esdeveniments històrics que estem vivint?

Jo crec que la història ha demostrat que el paper dels comunistes ha estat un element clau en l'evolució de les conquestes i de les lluites de la classe treballadora del conjunt del món, però concretament em fixo molt en Europa, en Espanya i en Catalunya. Crec que hem de veure el Partit des d'un paper renovat, amb perspectiva històrica, per conèixer la nostra història i per tant conèixer en què ens hem equivocat i en què hem encertat, i crec que el Partit té

una capacitat per fer autocrítica pel que fa als errors i de posar en valor aquelles figures i aquells moments històrics en què el Partit ha jugat un paper fonamental com va ser la segona república, com va ser la transició política des de la dictadura cap a la democràcia. Sense els comunistes avui no seríem el que som, però en aquest moment el debat és si en l'any 2010 a l'Europa occidental, a la Catalunya occidental, un partit comunista és necessari: no només crec que és necessari, crec que és imprescindible perquè la crisi del capitalisme del 2008 ens dona de nou la raó, el capitalisme és un problema més que una solució, i per tant la tendència de futur és més acabar amb el capitalisme i obrir una nova etapa i aquesta nova etapa l'hem de definir. És veritat que aquesta nova etapa té interrogants, a vegades més que certes, però si transitem pel camí de la democràcia, pel camí de la participació, i pel camí del paper de la majoria del poble de Catalunya, dels seus treballadors, les seves treballadores, els sectors populars d'aquest país, vol dir que el partit d'alguna forma ajuda a aquesta transició democràtica que per a nosaltres és anar construint un nou model de vida, un nou model de societat, que anomenem socialisme però que potser en el futur li direm

d'una altra manera, però l'important és que allò col·lectiu, allò que és de tots prevaleixi sobre el privat, sobre el negoci i sobre l'explotació de l'home sobre l'home. El Partit això ho té clar, no funciona d'una forma aïllada, el Partit és un element més dins de la societat catalana que intenta amb les seves idees, amb les seves propostes davant de la societat catalana i amb alguns dels homes i dones del partit que són dirigents (dirigents veïnals, dirigents sindicals, dirigents parlamentaris o d'algun ajuntament o dirigent del moviment del món de la solidaritat) expressar una idea d'utopia de futur que més que mai és necessària i perquè la gent ha vist en comprovar precisament les diferents crisis que el capitalisme ens porta a anorrear-nos com a persones, a anular-nos com a éssers humans i fins i tot a posar en qüestió la pròpia existència de la terra com un lloc per viure en pau i, d'alguna forma, d'acord amb la natura. Jo crec que aquest projecte és imprescindible perquè té una visió global sobre tots aquests aspectes i per tant el més important de tot, torno a repetir, és que no és un element aïllat sinó que és un element que està plenament connectat amb les ansietats, amb els problemes, amb els somnis que té la societat catalana; i nosaltres som un somni

però que a través de la nostra organització intentem posar-li concreció quotidiana en lluites quotidianes i avui més que mai hi ha molta gent que no només creu que és possible sinó que és imprescindible, i quan un creu que això és imprescindible s'ha d'organitzar per poder eixamplar aquestes estructures i sobretot ha de discutir políticament, ha de poder expressar aquesta forma

L'IMPORTANT ÉS QUE ALLÒ COL·LECTIU, PREVALEIXI SOBRE EL PRIVAT, SOBRE EL NEGOCI I SOBRE L'EXPLOTACIÓ DE L'HOME SOBRE L'HOME

que té de veure el futur i de veure el present. I ens adonem avui que quant més ho discutim, quant més ho parlem amb gent que està afectada per un Expedient de Regulació a la seva empresa o quan hi ha un barri on hi ha problemes de xenofòbia, de racisme, etc. Doncs més que mai, quan expliquem aquestes idees, veiem que les idees són útils i que són solucions i, per tant, aquí estem. Jo diria que el Partit entra, després del darrer Congrés, en una nova fase que li dona al partit més centralitat dins del projecte polític de l'esquerra transformadora. Estem ara treballant amb força i amb molta il·lusió.

Cobrint amb despesa pública les ferides dels bancs i dos anys després aquests mateixos acusen als governs de malbaratadors i volen retallar drets socials i autonomia política. On queda la democràcia? Hi ha una sortida des de l'esquerra a la crisi?

Jo crec que el sistema capitalista no ha renunciat mai, i ara tampoc, a reproduir-se a si mateix: a buscar una nova fase de creixement per a seguir sent sistema capitalista. El problema

que hi ha avui dia és que els costos pel món i per a la societat d'aquest creixement i d'aquest benefici que intenta obtenir el sistema es torna contra ell mateix i, per tant, el principal enemic del sistema capitalista és el propi sistema capitalista; encara que intenta renovar-se, de nou ens fa entrar en una nova crisi, de nou destrueix indústria, de nou crea atur, de nou crea fam al món, de nou destrueix el planeta. Per tant, és un peix que es mossega la cua i no té sortida, l'única sortida és el canvi de sistema i dins del sistema anar creant les condicions i per això estem aquí: per un nou sistema que trenqui amb això.

Crec de forma clara que els que van generar la crisi el 2008 avui vulguin regular la sortida a la crisi. Per tant, les pròpies fórmules dels bancs, de les societats de riscos, dels fons d'inversió és tornar a fer els beneficis de la manera que van estar fent beneficis en els darrers deu anys i que van portar a la bombolla especulativa, a la bombolla immobiliària que al final va esclatar. Ara ens estan suggerint amb totes aquestes mesures que tornem a bufar la bombolla per a què la bombolla torni a créixer i sempre les mesures per a sortir de la crisi són les mateixes: que els treballadors, treballadores i els sectors populars s'ajustin el cinturó i que, per tant, hi hagi més precarietat en l'ocupació, que es retallin sous i que en definitiva fem un esforç la immensa majoria

de la població per a què tornin ells a guanyar tants diners com en el període passat.

I el que hem de fer és que la gent n'aprengui alguna cosa d'aquesta crisi i el que ha d'aprendre és que aquesta forma, aquest model de viure i de desenvolupar-se és un model fallit i que, per tant, no podem seguir apostant pel mateix model. On està la contrapartida? La contrapartida encara no està al socialisme, no hi ha prou maduresa per a què això sigui així, però sí en la democràcia, en la participació. Si nosaltres aconseguim que aquesta oligarquia financera de poques persones que controlen el món, nosaltres de forma popular la sotmetem als designis de la majoria haurem guanyat una gran batalla. Això vol dir que el Banc Central Europeu no pot ser un element aliè, no només ja el Parlament Europeu i els parlaments dels països que formen part de la Unió Europea, sinó el conjunt de la societat i dels homes i dones que viuen a Europa i que prengui decisions autònomes i que en aquest moment a Espanya 1500 persones controlen la majoria de la renda del país i, en canvi, ni el Parlament estatal ni el president del govern ni el Banc d'Espanya tinguin capacitat per a dominar els mercats que especulen amb els interessos del deute espanyol. Per tant, tots aquests mecanismes del capitalisme global que són no democràtics i que en algun moment no tenen cap tipus

de problemes en fer servir la violència a través de la guerra i de l'estat policial per a controlar i tenir el seu poder assegurat. Quan tot això ho comencem a trencar amb fórmules de participació, amb fórmules democràtiques, amb gent que començant per la memòria i la història i seguint per les polítiques econòmiques que no es resignin a ser dominats per aquestes polítiques econòmiques o una visió d'història que ha creat la dreta i el poder dominant. Quan tot això ho anem trencant és que comencem a vèncer. I la societat espanyola i la societat catalana han mostrat signes que això és possible, a vegades és un tema de creure-s'ho i això no té a veure amb la fe sinó amb que les idees de l'esquerra, de la utopia, s'ampliïn, es debatïn, siguin coneixedores i quan la gent s'adoni que té poder per participar, que té poder d'opinar i que aquest poder és importantíssim tenir-ne

EN AQUEST MOMENT A ESPANYA 1.500 PERSONES CONTROLEN LA MAJORIA DE LA RENDA DEL PAÍS

cura i posar-lo en un pedestal perquè és el poder més important, el poder de la majoria, i és la democràcia en majúscules que no és només anar a votar cada quatre anys, que això és la democràcia en minúscules. Quan la gent dongui aquest salt voldrà dir que estem començant a avançar cap al canvi i el canvi en aquest moment encara té dificultats perquè la dreta té enfocada una part de la societat i una part de la classe treballadora a què les seves solucions són les úniques solucions possibles, igual que ens van dir que la història ja havia acabat i que l'únic que podíem fer és acceptar el món com era i ara a partir de la crisi encara hi ha més components per dir que el món segueix evolucionant i que el que ells ens volen imposar només és una

pantalla creada pels seus poderosos mitjans de comunicació, i en la mesura que la gent s'organitza comença a trencar aquestes pantalles, comença a reflexionar, comença a criticar, comença a participar i aleshores s'obren les vies que de nou els sectors populars i especialment la classe treballadora del nostre país torni a jugar el paper que va jugar en un determinat moment, i en aquest moment si no el juga és perquè li han tapat els ulls o l'han fraccionat en petits grupúscles. Nosaltres el que volem fer és unir tota la classe treballadora, posar-hi al voltant tots els sectors populars del nostre país i sobretot a partir del debat ideològic i del debat polític, treure-li el vel dels ulls i que vegi la seva pròpia situació, que vegi el país amb nous ulls, i que intenti trobar aquestes vies de participació democràtica que faran que el poder totalitari que en alguns moments tenen alguns governs o institucions econòmiques es comenci a trencar i puguem començar a legislar i a participar des del carrer, és a dir, a fer coses que d'alguna manera beneficien la majoria de la població.

Què tens a dir davant l'actual onada d'immigració?

En primer lloc, no és en la història ni d'Europa, ni d'Espanya, ni de Catalunya la primera vegada. Una forma que té la dreta de trencar la classe treballadora és fraccionant-la i una forma de fraccionar-la és mitjançant el color de la seva pell. Això no és nou, i el feixisme ha utilitzat històricament el paper dels altres com a element diferenciador dels foranis per intentar enfrontar treballadors entre ells. Per tant, en primer lloc tenim experiència i no ens ha de sorprendre que això passi. A més, som un poble que també ha estat immigrant, ha sortit fora del país i ha acollit també nous immigrants. I l'esquerra a Catalunya té una experiència històrica que ara hauria de tornar a repetir: ha estat capaç d'in-

tegrar històricament, ho va ser els anys 60 i 70 i el paper del PSUC va ser un paper històric a Catalunya per a què els nousvinguts d'Andalusia, d'Extremadura o d'on fos poguessin ser catalans i sobretot poguessin ser catalans membres de la classe treballadora catalana, entenent i comprènent i assumint part de les reivin-

UNA FORMA QUE TÉ LA DRETA DE TRENCAR LA CLASSE TREBALLADORA ÉS FRACCIONANT-LA I UNA FORMA ÉS MITJANÇANT EL COLOR DE LA SEVA PELL

dicacions del catalanisme popular. I veies una persona nascuda a Huelva o nascuda a Sevilla que cridava pels carrers de Barcelona a favor de l'estatut d'autonomia, i aquest és un element importantíssim.

Nosaltres hem de tornar a situar al moll de l'os aquests conceptes. Els immigrants han vingut aquí a treballar i han vingut aquí a treballar perquè en els seus països d'origen es morien de fam, no podien viure igual que els andalusos o extremenys que

HEM DE TENIR UNA ACTITUD ANTIFEIXISTA, ANTIRACISTA I QUE ÉS UN TIPUS D'ACTITUD QUE NO ÉS CONTEMPLATIVA, QUE ÉS ACTIVA

es morien de fam i no podien viure en els seus llocs d'origen, i molts espanyols van anar a Alemanya o a Suïssa i allà van poder treballar, van poder guanyar -se la vida i van poder tirar endavant les seves famílies. Per tant, nosaltres hem de col·locar al moll de l'os la solidaritat com a element central perquè és la nostra bandera i no la podem abandonar mai. I no per

motius electorals canviarem aquesta política: preferim perdre vots que perdre els nostres principis, perquè si perdem els nostres principis no som res i podem acabar a qualsevol lloc.

En segon lloc, hi ha un element que és raonable, que hi ha molta gent que es queixa que l'estat del benestar és tan petit i les polítiques socials són tan limitades que el que es produeix és una competència per baix entre la pròpia gent treballadora. Aquest és un element a denunciar i això no és culpa dels que han vingut de fora, sinó que en té la culpa la política conservadora i les formes de gestionar que fan que l'Estat del Benestar sigui excessivament petit. Si en un barri només hi ha 20 places de menjador i hi ha cent sol·licituds, aquest és un conflicte que al final surt pel color de la pell, per la religió o per qualsevol altre tema, és igual però és un conflicte servit. Nosaltres el que hem de fer és que si calen cent places ens hem d'acostar a les cent places perquè si no el conflicte serà entre blancs i negres o entre catalans que viuen en un carrer o en un altre, perquè no podem permetre que els treballadors competeixin per un estat de benestar minvat i això no pot ser de cap de les maneres, i és aquí on hem de col·locar de fons la crítica i hem de fer que el moviment veïnal, que el sindicalisme i que tota la part més progressista de la societat civil s'organitzi per defensar més polítiques socials, més inversió social i més relació i contacte entre diferents cultures per a què construïm entre tots si hi ha més polítiques socials uns millors barris, més integrats i on la gent de fora acaba portant més aspectes culturals que ens enriqueixen com a poble com els andalusos, els extremenys o els aragonesos que van fer l'Exposició Universal de Barcelona, que van venir aquí a fer de paletes i que es van quedar a viure. Al final són part de nosaltres mateixos i aquesta heterogeneïtat ens ha fet més rics com a poble, amb capacitat d'integrar i amb capacitat de buscar

noves fornades: és veritat que les noves fornades amb gent que ve de fora tenen més complexitats perquè són gent que ve de més lluny, de l'Àfrica, de l'Àsia, i per tant llengües més difícils i cultures més llunyanes, però el que hem de fer és que l'esforç d'integració i d'inversió social sigui encara més fort que el que vam fer fa vint, trenta o quaranta anys. Si no fem això estem abocats a tenir greus problemes i, per tant, l'esquerra això ho ha de fer, i l'esquerra que no entén això és una esquerra que no mereix aquest nom; però, en segon lloc, hem de denunciar la dreta i el seu feixisme i ho hem de fer sense por, denunciant-los, portant-los als tribunals, lluitant contra ells al carrer i, per tant, quan estan repartint a un barri fulletons feixistes hem d'anar a actuar allà de forma directa quan estan fent aquestes accions, i no podem permetre que això es faci i que no passi absolutament res, perquè això acaba entrant a algunes cases, a algunes llars de gent treballadora i els converteix en gent molt perillosa, perquè sempre el feixisme porta violència. Per tant, nosaltres de forma pacífica, de forma democràtica, però de forma molt activa, molt participativa, hem de denunciar de fons aquest tipus de comportaments: comportaments de dirigents del Partit Popular o de dirigents feixistes

que després en els seus negocis tenen gent sense contracte, vinguda de fora, i es forren a partir del negoci de pagar-los un sou de misèria; és absolutament hipòcrita la seva actitud. Gent com l'Esperanza Aguirre, que se l'ha agafat alguna vegada fent comentaris que té a casa seva una "chacha" peruana que per quatre duros li porta la seva llar, això és fastigós, denigrant. Per tant, el que hem de fer és no només criticar-ho sinó tenir una actitud antifeixista, antiracista i que és un tipus d'actitud molt concreta que no és contemplativa, que és activa perquè aquí ens hi juguem molt més, com un cartell del partit que vam editar fa anys que deia: "van començar sent quatre bojos" perquè a vegades algú creu que són dos esbojarrats, és la Plataforma per Catalunya, és el PP que té algun dirigent que es passa de la ratlla, però el feixisme va començar també amb actituds d'aquestes que van ser contemplades tímidament per la societat i que després, quan ja va ser massa tard, ens vam adonar que això va passar a violència extrema. El que hem de fer, per tant, és que això no pugui tornar a passar i ho hem de tallar de socarrel i hem de tenir una actitud molt més lluitadora, molt més de denúncia per a què això no pugui ni començar, i aquest és el tipus de resposta que hem de donar.

Què creus que aporten les tecnologies de la informació, televisió, internet a l'acció política actual?

Jo crec que són noves oportunitats. També, aquestes tecnologies han servit al capitalisme per a la seva fase de globalització i expansió, i això és una realitat: quan a la dècada dels 70 i dels 80 es fa tota la inversió en la informàtica, la robòtica i l'electròni-

EL PARTIT INTENTA SER LA GLOBALITZACIÓ DE LES DIFERENTS LLUITES I TENIR UNA VISIÓ GLOBAL AMB PERSPECTIVA DE CANVI

ca, això va fer que, d'alguna manera, el capitalisme globalitzat pogués existir i per tant el moviment de capitals avui dia és un moviment possible gràcies a les noves tecnologies. Té la seva part negativa, però com que aquest és un fet que és aquí per quedar-se, nosaltres li hem de donar el to: nosaltres, les organitzacions, de forma ràpida, les organitzacions d'esquerres hem d'utilitzar les xarxes com a capacitat d'organització i de mobilització alternativa a com les utilitza el propi sistema contra nosaltres. Per tant tots els sistemes, com els bloggers i les xarxes socials, són una oportunitat. No organitzar-les és renunciar, igual que fa uns anys renunciàvem a fer una octavilla o a tenir un diari i avui en dia el millor diari o la millor octavilla és tenir una pàgina al Facebook que la puguin visitar 100.000, 200.000 o 300.000 persones o fer servir el correu electrònic o fer servir altres tecnologies de la informació. És un tema on nosaltres hem de donar un salt qualitatiu, és un tema on els sectors tècnics i professionals ens han d'ajudar i, per tant, és un aspecte que s'ha d'organitzar perquè no arriba per si mateix i és un aspecte bàsic de la nostra formació com a força po-

Què diries a la gent per a convèncer-los que s'organitzin o s'afiliïn al Partit dels i les Comunistes?

Jo crec que el més important d'entendre és que el Partit no és una finalitat en si mateixa sinó que és un mitjà, i nosaltres si ens organitzem no és perquè ens ve de gust estar reunits, que també, o perquè ens volem divertir amb les nostres activitats, que també, sinó sobretot perquè tenim una política i la política la volem portar a terme. No tenim una política per a col·locar-la en una vitrina o per, de tant en tant, envoltar-la de banderes de forma nostàlgica. Tenim una política viva, tenim una política que és possible aplicar avui i demà més encara, perquè tenim una política que té una projecció de futur i que en definitiva vol canviar la societat. Aquesta política és una política que té determinats estadis, avui dia tenim una batalla política a Catalunya en la que la dreta vol guanyar de nou

lítica d'esquerres: utilitzar aquestes tecnologies, igual que el partit als anys 60 feia cursos d'alfabetització en determinats barris obrers perquè sabíem que un treballador o que una treballadora que sabia llegir i escriure tenia molta més capacitat de convèncer a d'altres i d'actuar amb lideratge en el seu barri o la seva empresa. Avui dia, queda clar que si un treballador o una treballadora té un bloc, té un domini del facebook, del twitter i d'altres tecnologies pot arribar a molta més gent i per tant el seu missatge, la seva experiència i la seva militància la pot projectar i, per tant, avui dia és un element imprescindible i jo crec que és una forma de trencar i buscar cunyes en aquest sistema tan rodó que amb els seus grans mitjans de comunicació és capaç de situar una mena de boira sobre les nostres ments, i per trencar aquesta boira avui hi ha la premsa digital, el món dels blocs que realment donen una contrainformació, que la fan córrer i que aquesta contrainformació no apareix en les capçaleres dels grans diaris o dels grans telenotícies de les hores puntes de televisió. És una oportunitat i així ens l'hem de prendre.

NO ENS RESIGNEM A QUÈ EL SISTEMA DESTROSSI EL PLANETA I LES NOSTRES VIDES, PER AIXÒ MILITEM EN UN PARTIT

les institucions catalanes per fer els seus negocis i les seves corrupcions, i a Espanya no es vol una segona transició perquè el que es vol és una involució democràtica en la que en el món de la justícia o en altres mons el franquisme no renunciï a seguir governant. Com trenquem això? Es pot trencar de moltes maneres: militant a Comissions Obreres, militant a Izquierda Unida, militant en el moviment veïnal, militant en el món de la solidaritat, desenvolupant activitats culturals, en una revista, etc. Hi ha moltes maneres de fer-ho. D'alguna manera nosaltres intentem que totes aquestes formes de fer que són crítiques amb el sistema es coordinin, treballin en xarxa. L'enemic és comú

i és el mateix: és un sistema que té amplis poders i que ens vol fer agènyol·lar i ens vol sotmetre. El partit intenta ser la globalització d'aquestes lluites i tenir una visió global, tenir una visió que va més enllà del fet concret del dia a dia i tenir una perspectiva de canvi, i a més creure que això és possible, no ens resignem a que el sistema destrossi el planeta i les nostres vides, per això militem en un partit.

I militem en un partit d'una forma heterodoxa, d'una forma nova, d'una forma fresca, no com vam militar aquests mateixos partits fa 30, fa 40 o fa 150 anys, perquè això són experiències històriques de les quals hem après encerts i errors, i avui dia militem d'una forma diferent i aquesta forma diferent és una forma que s'adapta a les característiques de cada persona, als seus anhels i, a vegades, a les seves impossibilitats de tenir una militància excessiva per la família, perquè determinats elements d'aquest tipus són imprescindibles en la creació humana. Cadascú ha de trobar al partit el seu lloc i el seu moment, i aquest lloc i aquest moment existeix quasi de forma individual i aquest debat el fem de forma col·lectiva, cadascú troba el seu moment i al final participem tots i totes d'un projecte ampli, d'un projecte d'emancipació que d'alguna manera dóna sentit a la nostra vida i sobretot dóna sentit a les futures generacions als quals els volem deixar a través de la nostra lluita un món millor. El meu pare va lluitar a la guerra civil i va ajudar a què a través de la segona república arribés la democràcia a Espanya. Què li deixaré jo al meu fill? Doncs per això també milito al Partit: per deixar-li en aquesta nova generació una democràcia més plena, una experiència de participació més ampla i, sobretot, drets democràtics que en aquest moment estan en perill i que vull que no només existeixin avui sinó que persisteixin en el futur i, per tant, d'alguna manera, la militància al Partit també serveix per a això. ✓

Alguns apunts sobre les característiques del Front d'Esquerres avui

TONI SALADO.

MEMBRE DEL COMITÈ CENTRAL DEL PCC I ASSESSOR D'ICV-EUIA-EPM
I RESPONSABLE DEL WEB MUNICIPALISTA A PEU DE CARRER

Amb aquest article Toni Salado reflexiona sobre la proposta d'acció política estratègica del Front d'Esquerres, formulada per primera vegada pel Partit dels i les Comunistes de Catalunya al 1983, i com veu la seva vigència i aplicació actual en les seves diferents expressions: política, econòmica, social i cultural.

Ara fa gairebé tres dècades, el 1983, el PCC formulava per primera vegada la seva proposta d'acció política estratègica, conceptualitzada com a "Front d'Esquerres". Posteriorment, els processos congressuals i els documents orgànics han anat reafirmant, adaptant i actualitzant aquesta proposta a la realitat del moment.

Abans d'entrar en matèria cal recordar que entenem el Front d'Esquerres com a aquell bloc social unitari conformat per les classes treballadores i populars per avançar cap al socialisme, i que té una expressió política, econòmica, social i cultural. La composició d'aquest bloc depèn del moment històric, que determina l'amplitud de les seves aliances de classes, però bàsicament sempre té com a antagonista les oligarquies financeres i la gran burgesia. El Front d'Esquerres és polièdric, les diferents esferes estan interrelacio-

nades entre si, i els ritmes de desenvolupament de cada part poden ser diferents, el que fa que haguem de pensar-les totes per separat i totes alhora per entendre totes les seves potencialitats. Per tant, cal fugir del reduccionisme que, sovint, es fixa només en l'esfera política/partidària del conjunt, és a dir, els acords entre les forces polítiques d'esquerres per fer un front comú i derrotar institucionalment les dretes.

Si ens fixem en el context polític general del 1983, i en l'actual del 2010, hi trobarem algunes semblances i algunes diferències.

D'entre les coincidències, en podem destacar el context de crisi econòmica internacional i la crisi política que viu l'Estat espanyol. En aquell moment es vivien encara les conseqüències de la Crisi del Petrol del 1973, que va tenir efectes en l'economia espanyola i catalana amb

més retard. Com ara, es va viure una ofensiva de la dreta a escala internacional, que es va escenificar especialment amb els governs del Reagan i la Thatcher. L'altra coincidència és que en aquell moment a Catalunya i Espanya hi havia una crisi política derivada del cop d'Estat frustrat del 23-F, que va posar en crisi el pacte constitucional i que es va acabar traduint en la LOAPA, una llei que limitava l'autogovern autonòmic. Avui, un Tribunal Constitucional deslegitimant per pronunciar-se sobre l'Estatut de Catalunya, ens acosta a una crisi institucional sense precedents que reobre el pacte Catalunya-Espanya i, en conseqüència, el conjunt del marc constitucional pactat el 1978. Les classes dominants a Espanya segueixen sense resoldre aquesta contradicció entre Estat i nacions, i es resisteixen a descentralitzar el poder federalment.

D'entre les diferències, podem destacar:

1. Un context geopolític mundial diferent: dels finals de la Guerra Freda i el món bipolar dels 80, ara ens trobem en el món unipolar. Encara que els avenços a l'Amèrica Llatina i l'emergència econòmica de la Xina, l'Índia, Rússia i algunes economies asiàtiques ens pot portar cap al multilateralisme, de moment,

l'hegemonia econòmica i militar mundial continua sent dels EUA.

2. Una Europa diferent. El 1983 Espanya no formava part de la CEE però, a més, aquella comunitat no tenia les característiques de l'actual UE. La introducció de l'euro i els pactes d'estabilitat pressupostària han estat determinants per a les polítiques públiques que s'han pogut desenvolupar des dels Estats membres, i ara fixen els límits i les condicions per sortir de la crisi. Per tant, el que havien estat les mesures clàssiques per sortir de les crisis cícliques del capitalisme (política monetària i política pressupostària) ara no són utilitzables pels Estats i, a més, la pròpia arquitectura econòmica de l'euro, sense institucions polítiques que el controlin directament, fan que la dinàmica neoliberal s'imposi per les pressions dels

A CATALUNYA HI PODEM TROBAR, ALMENYS, TRES ESPAIS POLÍTICS DE LES ESQUERRES BEN DIFERENCIATS

grans capitals europeus i mundials. En aquest sentit, la falta d'una Unió Política d'Europa, i la falta de control polític sobre l'economia europea, dificulta una sortida d'esquerres a la crisi, més enllà de la correlació de forces adversa en el Parlament Europeu i en el conjunt dels executius dels Estats membres.

3. Una Espanya i una Catalunya socialment diferents: el paper de les migracions. Segons dades de l'INE, en les dues últimes dècades, Espanya ha passat de 39 a gairebé 47 milions d'habitants, dels quals un 12% són nous. Catalunya ha passat de 6 a 7,5 milions d'habitants, dels quals 1,2 milions són nous. La complexitat social i cultural de les classes populars ha crescut,

i les formes amb que les esquerres ens hi dirigíem històricament ja no serveixen si volem evitar la fractura i enfrontament de les classes treballadores entre si.

Un cop hem vist alguns aspectes generals, podem anar a analitzar els quatre àmbits que componen el Front d'Esquerres, polític, social, cultural i econòmic.

1. El front polític de les esquerres i la importància de saber conjugar pluralitat i unitat, especialment en temps de crisi.

Quan parlem de front polític ens referim a quelcom que va més enllà de la unitat electoral de les diferents forces polítiques d'esquerres. Parlem de com diferents classes socials, que poden tenir una o diverses expressions polítiques organitzades, s'alien per defensar un programa d'acció política comú. La fórmula per tirar endavant aquesta aliança pot variar en funció del moment històric. Encara que el Front d'Esquerres és una proposta per a Catalunya, no podem deixar de banda la connexió amb Espanya i amb Europa, perquè condicionen el desenvolupament de la lluita de classes en el nostre país.

a) El front polític a Catalunya.

A Catalunya hi podem trobar, almenys, tres espais polítics de les esquerres ben diferenciats, però amb fronteres permeables que en funció

de la correlació de forces poden decantar alguns sectors socials a anar a un espai o a un altre. Tenim l'espai de la socialdemocràcia, representada pel PSC-CpC, tenim l'espai del nacionalisme republicà progressista representat per ERC, i tenim l'espai de l'esquerra ecologista i transformadora representat per ICV i EUiA.

Aquest tres espais en l'última dècada, encara que amb contradiccions, han sabut créixer i mantenir les seves posicions i perfils propis sense perjudicar el conjunt, cosa que donaria la majoria a les dretes ja afavorides per una llei electoral que les sobrerrepresenta en alguns territoris. A més, s'ha produït un reequilibri entre espais, amb major presència d'ERC i d'ICV-EUiA, en perjudici de PSC-CpC, trencant-se la tendència al bipartidisme. I dins d'aquest reequilibri, ha estat fonamental la recomposició de l'espai de l'esquerra transformadora, amb l'acord de coalició ICV-EUiA vigent des del 2003, que ha acabat amb la divisió dels anys 80 i 90 dels espais polítics hereus del PSUC. Una coalició en què ha estat fonamental l'aportació dels i les comunistes al si d'EUiA, defensant la necessitat de la unitat, a l'hora que es desenvolupa i enforteix EUiA com a moviment polític i social.

La proposta dels i les comunistes ha de continuar sent mantenir

aquestes condicions que possibiliten la majoria parlamentària d'esqueres, enfortint EUiA i avançant en la coalició política ICV-EUiA per aconseguir una correlació de forces més favorable en el conjunt de la majoria de progrés. No és només una qüestió electoral: significa bastir un teixit que ens arrela a totes les classes socials i territoris que volem representar, com veurem quan parlem del front social i del front cultural. És en aquest context, i amb aquesta orien-

ELS I LES COMUNISTES HEM DE SEGUIR APOSTANT PER L'ENFORTIMENT I L'OBERTURA D'IZQUIERDA UNIDA

tació, que s'ha d'abordar la qüestió històrica de la unitat dels i les comunistes, entesa com a unitat d'acció i no com a retrobament identitari de les diferents forces polítiques que es reclamen de la tradició comunista, i que participen d'aquesta visió complexa de les esquerres.

b) El front polític a Espanya.

Encara que ens serveixen moltes de les mateixes pautes que per a Catalunya, el menor desenvolupament democràtic i la major presència d'elements reaccionaris hereus del franquisme a molts indrets d'Espanya, obliga a què les aliances siguin encara més àmplies en la recerca del que els i les comunistes hem anomenat en diverses ocasions com un "Front democràtic i social" que sigui capaç d'articular una majoria de progrés per al conjunt d'Espanya. A més de la socialdemocràcia i de l'esquerra transformadora espanyola, s'ha de cercar l'entesa amb els sectors de progrés d'altres nacions i regions d'Espanya, s'ha de bastir una proposta política basada en una relació federal entre els diferents territoris i tradicions polítiques de progrés. El federalisme no és només

una forma d'articular l'Estat, també és una forma de relacionar-se socialment i políticament. En aquest sentit, els i les comunistes hem de seguir apostant per l'enfortiment i l'obertura d'Izquierda Unida, com a veritable pal de pallar que articuli les propostes del conjunt de les esquerres a nivell estatal. Els 30 anys d'autogovern autònomic han donat lloc a desenvolupaments regionals i nacionals (i com a reacció, a moviments contraris de nou tipus, com els que representen UPyD o Ciudadanos) que l'esquerra ha de saber llegir correctament per a fer majoritària l'opció del federalisme solidari i de lliure adhesió que propugnem, acompanyat d'un programa social de desenvolupament de l'Estat del Benestar, ja que s'ha demostrat que no serveixen fórmules polítiques úniques per a tot l'Estat. Compartir, i si cal, convèncer de manera pedagògica d'aquests plantejaments a la resta de comunistes de l'Estat espanyol és fonamental per assolir l'èxit de la proposta.

c) El front polític en l'àmbit de la UE.

Dèiem abans que la UE tenia un paper fonamental en les economies europees i en les maneres d'abordar la crisi. Això exigeix una coordinació

entre les esquerres europees per fer-hi front, encara que les problemàtiques i les respostes nacionals siguin diferents. No podem tractar Europa com tractem altres realitats internacionals, només des de l'internacionalisme solidari. Cal trobar punts comuns d'acció i proposta, política i social. En aquest sentit, el Partit de l'Esquerra Europea, i el Grup Parlamentari europeu GUE/NGL son un punt de partida, però en la meua opinió, cal estar amatents als canvis que s'estan produint a Europa entre les diverses esquerres, per tal d'ampliar aquest espai. Seria miop quedar-nos amb la foto fixa del moment "constituent" del nostre espai, i no atendre a què la descomposició de la socialdemocràcia, el gir liberal d'un sector de l'espai verd, o les reorientacions dels nacionalismes europeus, pot fer que sectors dels socialistes, dels nacionalismes d'esqueres, o d'una part de l'esquerra verda puguin acabar confluint en el marc de la nostra proposta, perquè les dinàmiques socials, sindicals, nacionals o territorials poden empènyer en la mateixa direcció. Com dèiem abans, caldria fugir dels retrobaments identitaris, i anar a cercar espais plurals, unitaris, que siguin respectuosos amb les diverses identitats i tradicions de les esquerres.

2. El front social: repolititzar l'acció de l'esquerra social.

Històricament, hem entès l'esquerra social com aquells sectors de la societat civil organitzada que amb la seva acció defensaven els drets de les classes treballadores i populars, fos en l'àmbit del treball a través del sindicalisme de classe, fos en l'àmbit urbà a través del moviment veïnal, fos en la defensa del medi ambient i del territori a través del moviment ecologista, fos per posicionar-se contra la guerra i el militarisme, a través del moviment per la Pau, etc.

En aquests 30 anys de democràcia, hem assistit a una pèrdua de contingut polític en l'acció social, bé per la institucionalització d'alguns moviments socials, bé per la instrumentalització d'altres, o bé per l'aparició de corrents d'opinió que reneguen

NECESSITEM RECUPERAR

LA CONNEXIÓ ENTRE MOVIMENTS SOCIALS

I ACCIÓ POLÍTICA, O

NO PODREM REVERTIR

L'HEGEMONIA DE LA DRETA

de la política o de l'acció dels partits polítics. Aquesta situació ens ha debilitat com a alternativa, com a contrapoder popular. Necessitem recuperar la connexió entre moviments socials i acció política, o no podrem revertir l'hegemonia de la dreta. Encara que el front polític sigui majoritari institucionalment, necessita una pota social forta que acceleri els canvis per la base, i que eixugui la distància que actualment separa una part important de la ciutadania de la política. En aquest sentit, dotar de contingut polític l'acció sindical quotidiana, donar perspectiva política als moviments transversals (Dona, LGTB, Immigració, etc.), o recuperar el caràcter propositiu i reivindicatiu del moviment veïnal,

són tasques prioritàries per als comunistes, que ens hem dotat d'un esquema organitzatiu federal per intervenir millor i més àmpliament, i que hem estem desenvolupant teòricament i, en la pràctica, aquests plantejaments, tant pel que fa als territoris com pel que fa al món del treball i altres sectors.

I encara hauríem d'anar més enllà, hauríem d'engrescar més sectors de les esquerres en aquesta dinàmica, començant per la Coalició ICV-EUiA, que hauria d'anar més enllà d'una coalició electoral també en aquest sentit. Igual que al front polític, al front social (especialment en el sindicalisme de classe) hem de trobar sinèrgies tant a Espanya com a Europa, malgrat la diversitat de problemàtiques, instruments i experiències.

3. El front cultural: la necessitat d'acabar amb l'hegemonia cultural de la dreta.

Les classes dominants han accelerat la seva ofensiva cultural per imposar models de vida i patrons culturals que afebleixin la consciència de la classe treballadora, en un moment en què les estructures productives han "assalaritzat" un major nombre de persones que en etapes anteriors. En efecte, el sistema intenta revertir les condicions subjectives en un moment en què, objectivament, les

classes populars tenen més raons i capacitats que mai. Els *mass media* s'orienten cap a crear una visió homogeneïtzada de la nostra societat, sense classes. Una visió sense alternatives, ja que la realitat existent és presentada com la del "sentit comú" que, com deia en Gramsci, no coincideix amb el "bon sentit" del poble. Necessitem construir nous referents culturals, i aprofitar les possibilitats que ens donen les noves tecnologies i les xarxes socials d'Internet on ens podem expressar lliurement i sense quota d'espai. Connectar la cultura popular amb una organització comunitària que representi una manera alternativa de relacionar-se, que serveixi d'instrument per inserir els nouvinguts/des i per arraconar la xenofòbia, i que sigui transmissora de valors socials més enllà de la pròpia cultura, són elements essencials, igual que no permetre la dissociació entre el coneixement tècnic i els valors humans en totes les etapes d'ensenyament. Les noves formes de producció han canviat la composició i el paper del que als anys 60 o 70 anomenàvem "forces de la cultura", però això mereix un tractament a fons en un altre article específic d'aquest tema.

4. El front econòmic: una economia alternativa és possible.

Segurament, aquest és l'àmbit que més dificultats té per ser desenvolupat al si d'una societat capitalista. S'ha de poder establir una xarxa d'economia social alternativa, capaç de ser rendible econòmicament en un entorn de competència, i que demostrï la solvència de l'autogestió dels propis treballadors i la capacitat de generar millors condicions de treball que l'estructura empresarial patronal, a l'hora que pot servir per a l'expansió de productes alternatius, de comerç just o ecològics, i per fer viables econòmicament activitats socials o culturals alternatives. ✓

Les TIC i la Lluita de Classes

PATRICIA DA SILVA. DIRECTORA DE ROIGESFERA.CAT
POL ACÓZAR. MEMBRE DEL CONSELL DE REDACCIÓ DE SIRIUS.CAT

Aquest és el primer d'un conjunt de 5 articles sobre l'impacte del desenvolupament de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació sobre la classe treballadora.

Aquest treball pretén assentar les bases per a un debat rigorós sobre les implicacions de la Propietat Intel·lectual en la societat de la informació.

El desenvolupament de les conegudes com a tecnologies de la informació i de la comunicació (TIC), des de les darreres dècades del segle XX, se'ns presenta sovint com una revolució tecnològica equiparable al descobriment del foc o la invenció de la roda, que de manera inevitable ha de transformar les actuals societats des d'una perspectiva progressista cap la Utopia. Aquest optimisme tecnològic dominant estén una visió acrítica de la realitat que deixa de banda les profundes i greus conseqüències que aquest vertiginós desenvolupament de la tecnologia té en tots els aspectes de la societat i de les nostres vides quotidianes i, sobretot, obvia de manera interessada factors determinants d'aquest procés com són: qui l'impulsa, cap a on i amb quina finalitat. Pretenem establir els elements fonamentals per abordar de manera crítica les conseqüències socials dels avenços de les TIC i assentar les bases per a un debat polític rigorós.

De fet, una mirada retrospectiva assenyada de la història dels darrers segles ens demostra ràpidament que el que se'ns descriu com una revolució sobtada és en realitat

una evolució natural de les estructures socials i els coneixements tecnològics de l'edat moderna, el destí lògic de la Revolució Industrial, fruit de la inèrcia liberal imperant. En qualsevol dels múltiples aspectes que analitzem l'actual transformació tecnològica i els seus orígens ens haurem de referir, com a mínim, als inicis de la modernitat. És la invenció de la màquina per la burgesia capitalista i la industrialització de la producció el que ha fet possible aquest desplegament tecnològic.

En aquest sentit, cal assenyalar que ja des dels seus inicis, la revolució tecnològica promoguda pel capitalisme ha despertat sempre resistències entre la classe treballadora, segurament perquè mai s'ha portat a terme a la recerca dels seus interessos. La introducció de les primeres màquines va deixar sense feina milers d'obreres i obrers que van ser reemplaçats per eines dotades d'una rudimentària intel·ligència mecànica. La primera resistència organitzada de la classe treballadora a aquest procés va trigar en arribar: el Ludisme propugnava la destrucció de les màquines que eren percebudes gairebé com a diabòliques. Els

obrers llençaven els seus esclaps de fusta (els sabots) als engranatges per inutilitzar-les i així va néixer el sabotatge.

Mica en mica, la classe treballadora va prendre consciència que les màquines no eren l'enemic a combatre sinó que només eren eines i que calia organitzar-se de manera col·lectiva per a impedir que aquestes eines estiguessin sotmeses als interessos d'unes minories. Entre els primers socialistes, els anomenats Utòpics, va destacar un jove revolucionari, Proudhon, amb una senzilla consigna: "Què és la propietat? La propietat és un robatori!". Veurem aviat com aquesta consigna tant antiga, no només segueix vigent en

l'actualitat, sinó que adquireix una nova dimensió amb l'explosió de les TIC. Anys més tard, l'aportació al socialisme de la visió científica de Marx i Engels va acabar de centrar la lluita de la classe treballadora en el control dels mitjans de producció de la riquesa. El progrés tecnològic va deixar de ser percebut com contrari per si mateix als interessos de la classe treballadora i assumit molt encertadament per la immensa majoria com a positiu per al progrés social. És en aquesta perspectiva que es comprèn que un debat actual sobre les TIC no es pot centrar en l'ètica de la tecnologia sinó en la política del seu ús.

El progrés tecnològic és indestruïble de la resta de processos econòmics, socials i culturals de la història,

**MICA EN MICA, LA
CLASSE TREBALLADORA
VA PRENDRE CONSCIÈNCIA
QUE LES MÀQUINES NO
EREN L'ENEMIC SINÓ QUE
NOMÉS EREN EINES**

és influenciat pel conjunt de la societat i la influència al mateix temps recíprocament, de manera que no pot ser analitzat sense una àmplia perspectiva històrica, ni descontextualitzat de la resta d'interessos polítics amb els es que es conjuga.

La relació del progrés tecnològic amb les lluites polítiques s'ha anat fent cada cop més estreta amb el pas del temps, sobretot per la influència dels nous sistemes industrials de distribució de la informació que han anat evolucionant des de la invenció de la impremta de Gutenberg. A principis del segle XX, Lenin afirmà que la lluita d'interessos entre la classe capitalista i la classe treballadora pel control dels mitjans de producció és en essència una

lluita ideològica que es porta a terme cada dia més intensament a través de la propaganda i els mitjans de comunicació. Els plantejaments de Lenin han deixat una profunda petjada en la tradició socialista, totes les revolucions socials des de la Revolució Soviètica han tingut en consideració la importància central de la lluita ideològica en la lluita política. Aquesta és una relació de cabdal importància per a entendre l'actual explosió de les TIC en el marc de l'estratègia liberal: la interconnexió directa entre el desenvolupament dels mitjans de producció i el dels mitjans de comunicació.

Els ideòlegs del nazisme van comprendre molt bé la importància dels mitjans de comunicació massius. A ells devem dos dels invents tecnològics més importants de l'era actual: la televisió i la computació. En efecte, les tecnologies de computació, tal com avui les coneixem, van rebre un important impuls durant la Segona Guerra Mundial arran de la col·laboració de l'empresa nord-americana IBM amb el Tercer Reich, en diversos àmbits, entre els que destaquen, el control de milions de víctimes dels camps d'extermini. Al final de la guerra, en el marc de la Guerra Freda i la política de blocs, el desenvolupament de les TIC es va convertir en una prioritat per a la intel·lectualitat tècnica liberal i les classes poderoses del bloc occidental/capitalista. El progrés tecnològic, especialment en computació i comunicacions, es va convertir en una mena de prova irrefutable de la superioritat del sistema capitalista sobre qualsevol alternativa i en el principal impulsor simbòlic de la filosofia consumista liberal. La idea subjacent al discurs liberal és que el progrés tecnològic és inherent al sistema capitalista de producció i que aquest desenvolupament constant arreglarà tots els mals del món, aportarà solucions tecnològiques als problemes socials i farà innecessària la política

tal com avui la comprenem. Aquest és també el punt de connexió ideològica entre el liberalisme econòmic i el posmodernisme cultural. És obvi, però, que es tracta d'un argument fal·laç perquè el formidable desenvolupament tecnològic dels darrers 50 anys no ha eliminat o minvat les profundes desigualtats socials, la injustícia, la manca de llibertats i drets a cap lloc del món, tot al contrari: ha accentuat les diferències, ha agreujat les injustícies, ha retallat llibertats i drets de manera global.

Les formes del progrés tecnològic actual evidencien que es porta a terme com un autèntic projecte de classe de les oligarquies financeres internacionals. És un projecte que es desenvolupa de manera desordenada en funció, en part, dels

**EL PROGRÉS TECNOLÒGIC
ÉS INDESTRUÏBLE DE
LA RESTA DE PROCESSOS
ECONÒMICS, SOCIALS
I CULTURALS DE
LA HISTÒRIA**

capricis dels mercats financers i la irracionalitat d'un sistema basat en el lucre monetari. Però, no obstant això, no es tracta en cap cas del resultat casual d'un conjunt divergent d'interessos individuals, sinó que respon a una minuciosa planificació estratègica que té en consideració les contingències imprevisibles de la història.

Des del punt de vista de la classe treballadora, la generalització de les TIC en els sistemes de producció i administració ha tingut conseqüències paradoxals en el treball. D'una banda ha tornat innecessàries moltes tasques manuals que han estat mecanitzades i ha requerit una població activa amb una major qualificació tècnica: això ha contribuït a

eleva la formació tècnica del conjunt de la societat. Però d'altra banda, el desenvolupament de les TIC ha comportat la mecanització de molts treballs intel·lectuals, de manera que en una sola generació la major part de la classe treballadora ha vist substituïda la feina mecànica a la cadena industrial, per la feina mecànica a la cadena informàtica.

El desplegament de les TIC ha despertat, a més a més, nous moviments de resistència sectorials en àmbits tècnics molt diversos. Es tracta de moviments de resistència política de la classe treballadora qualificada a aspectes concrets molt negatius de determinades polítiques relacionades amb les TIC. Parlem del moviment pel Programari Lliure sorgit contra els abusos dels Programaris Propietaris que imposen les Corporacions i les Institucions. Parlem del Moviment per la Neutralitat de la Xarxa nascut contra les pràctiques de les operadores privades de telefonia de limitar l'accés a determinats serveis. Parlem de l'heterogeni moviment Copyleft contra els abusos de les Corporacions, el Copyright i la connivència dels legisladors en matèria de Propietat Intel·lectual. Parlem del moviment contra els Transgènics i les patents biològiques. Parlem també del moviment per una Salut Pública contra els abusos de les patents farmacèutiques i la privatització de la sanitat. Parlem del moviment de les Xarxes Ciutadanes per un ús d'Internet que aprofundeixi en fórmules de democràcia participativa. Parlem sempre de política, no es tracta de simples qüestions tècniques. En tots els casos estem parlant de conflictes de classe derivats del desenvolupament de les TIC i que tenen per camp de batalla la Propietat Intel·lectual. Estem parlant de propietat, al cap i a la fi, dels mitjans de producció de la riquesa en una societat on la informació s'ha convertit en mercaderia.

El programari: lliure o propietari?

“Que les empreses tinguin especial influència en la política significa que la democràcia està malalta. El propòsit de la democràcia és assegurar-se que els rics no tenen una influència proporcional a la seva riquesa. I si tenen més influència que tu o que jo, això significa que la democràcia està fallant. Les lleis que obtenen d'aquesta forma no tenen autoritat moral, només la capacitat de fer mal.”

Richard Stallman

Fins a la dècada dels 90 del segle XX, els esforços en desenvolupament de les TIC van estar centrats en el camp del maquinari (hardware). Els principals agents d'aquest desenvolupament van ser el MIT i l'empresa IBM. A la seva ombra van desenvolupar-se altres projectes empresarials d'envergadura menor però igualment importants, com Apple, Microsoft, Intel i un llarg etcètera. Cal destacar que la implicació dels governs dels EUA en aquest desenvolupament va ser fonamental, tant a través del mateix MIT com del proteccionisme exercit sobre aquestes empreses de manera estratègica.

Actualment, assolits uns mínims admissibles de rendiment en el maquinari, el programari (software) s'ha convertit en la principal prioritat de les empreses de tecnologia.

Des de la dècada dels 60, el MIT, en col·laboració amb l'empresa AT & Bell havien creat UNIX, el primer sistema operatiu multi tasca i multi usuari. Sobre aquella base van començar a desenvolupar-se diferents versions del SO UNIX, algunes comercials i altres d'iniciativa pública. UNIX era una base perfecta per al desenvolupament de tota mena de software, tal com ha demostrat l'empresa Apple amb el seu MAC OS X.

No obstant això, la major part de les computadores del món executen un programari de l'empresa Microsoft, el popular Windows. A mitjans dels 80, els acords comercials de IBM amb Microsoft van permetre l'execució de tàctiques monopolístiques que possibilitaren a Bill Gates comercialitzar Windows sense donar oportunitat a la lliure competència, instal·lat de sèrie en el maquinari de les principals empreses acobladores. El 1987, Microsoft publica Windows 3.0, la versió

que popularitzà la informàtica domèstica als països occidentals.

Les empreses de programari, amb Microsoft al capdavant, han emprat totes les eines a l'abast per protegir la propietat intel·lectual dels seus programes informàtics, amb l'objectiu d'impedir l'accés al codi font dels seus programes i dificultar a la competència desenvolupar productes similars, no lliurant el codi font de l'aplicació i utilitzant mecanismes legals de defensa de la propietat intel·lectual com ara el Copyright o les patents de programari. A aquest programari se l'anomena programari propietari, en contraposició al codi obert o programari lliure.

Durant els 80, Richard Stallman, hacker, ideòleg i activista del moviment Open Source, desenvolupa el projecte GNU, basat en UNIX, un conjunt de llibreries de software per a aquest sistema operatiu. El 1985 participa en la creació de la Free Software Foundation, en defensa del Copyleft. El 1991, l'enginyer finlandès Linus Torvalds crea GNU/Linux, un nucli similar a UNIX a partir de la versió GNU d'Stallman. En ser de codi obert, GNU/Linux permet que qualsevol programador pugui

modificar el codi del sistema per millorar-lo o adaptar-lo a les seves necessitats. Comencen a organitzar-se comunitats de desenvolupament de GNU/Linux que donaran lloc a diferents distribucions del sistema operatiu.

Programari lliure o software lliure es refereix al programari que es pot distribuir, utilitzar i modificar lliurement. En general, es pot dir que un programa és lliure si permet les quatre llibertats definides per la Free Software Foundation:

- La llibertat d'executar el programa per qualsevol propòsit (llibertat 0)
- La llibertat de veure com funciona el programa i adaptar-lo a les necessitats pròpies (llibertat 1)
- L'accés al codi font és un requisit
- La llibertat de redistribuir còpies (llibertat 2)
- La llibertat de millorar el programa i de distribuir-lo de nou amb les millores realitzades, per tal que tota la comunitat se'n pugui beneficiar (llibertat 3). Igual que a la llibertat 1, l'accés al codi font és un requisit.

Entre els desenvolupadors de programari lliure podem diferenciar clarament tres grups:

- Projectes promoguts per empreses, com Sun Microsystems, la fundació Mozilla o Ximian.
- Projectes promoguts des d'universitats, algunes vegades amb finançament d'empreses o del govern. Un dels més representatius és la família de sistemes operatius BSD, concretament NetBSD i FreeBSD desenvolupats a la Universitat de Berkeley, a Califòrnia.
- Projectes promoguts per voluntaris, com, per exemple, Debian, GNU o Abiword, que són desenvolupats per voluntaris de tot el món. La motivació principal dels col·laboradors d'aquest tipus de projectes és pensar que el programari lliure és un bé comú.

Les implicacions polítiques del debat sobre el programari lliure o propietari són molt més serioses del que sovint es planteja.

Des d'un punt de vista econòmic, tal com demostren tota mena d'estudis recents, l'ús de programari propietari i llicències d'ús tan restricti-

EL SOFTWARE PROPIETARI ENCAREIX DE MANERA ALARMANT LA PRESTACIÓ DE TOTA MENA DE SERVEIS I L'OBTENCIÓ DE TOTA MENA DE RECURSOS

ves actua de fre en les inversions en investigació i recerca tecnològica. El software propietari encareix de manera alarmant la prestació de tota mena de serveis i l'obtenció de tota mena de recursos, afegint traves burocràtiques al comerç i el desenvolupament, contribueix a dificultar l'accés a les TIC a les classes més pobres i representa una sobrecàrrega injustificada de costos econòmics, tant a les administracions públiques, com a les empreses privades, i també als usuaris i usuàries privats.

De manera més concreta, l'extensió del programari propietari de Microsoft representa també una amenaça a la seguretat de la informació a tots els nivells. La pèssima enginyeria de Windows el converteix en l'únic sistema operatiu vulnerable a la definició estricta d'un virus informàtic: la que no sol·licita de cap intervenció de l'usuari per a permetre que el control del maqui-

PARLEM DE CONFLICTES DE CLASSE DERIVATS DEL DESENVOLUPAMENT DE LES TIC I QUE TENEN PER CAMP DE BATALLA LA PROPIETAT INTEL·LECTUAL

nari quedi a disposició de l'atacant. Ni els sistemes operatius basats en UNIX ni els que es basen en GNU/Linux són vulnerables a tal nivell. El fet que Windows estigui instal·lat en la major part de les computadores del planeta constitueix un risc per a la seguretat de la informació, fet que resulta realment preocupant quan ens referim a la informació que gestionen les administracions públiques.

Microsoft és una poderosa corporació amb ramificacions d'interessos en molts sectors productius que s'ha imposat a la pràctica com un monopoli. La major part de les computadores del món depenen del seu programari, té una influència desmesurada sobre tots els sectors de la societat, és una part imprescindible de la comunicació de tota la informació que circula, i, com a empresa privada, no està subjecte a cap control democràtic efectiu. Les polítiques de Microsoft per a impedir l'acord d'uns estàndards internacionals de formats d'arxiu digital i imposar els seus formats privats de pagament han estat agressives i han dificultat el desenvolupament d'Internet.

Un cas diferent en el món dels sistemes operatius és el que constitueix la Corporació Apple com a empresa líder de la indústria tecnològica en matèria d'innovació i recerca en l'àmbit del programari i les interfícies de comunicació amb l'usuari. Amb un programari basat en UNIX, Apple té un mercat reduït però molt sòlid, amb productes dirigits a les elits econòmiques i les avantguardes professionals que és de referència per a comprendre l'evolució immediata de les TIC. Malgrat treballar en bona mesura amb codi obert i ser, amb Google, una de les principals empreses defensores dels estàndards oberts en els formats d'arxiu, Apple és també una Corporació privada que comercialitza un sistema propietari tancat i molt restrictiu, ja que el seu programari només pot executar-se legalment a les seves computadores.

En resum, l'única alternativa real en programari lliure als problemes que origina el programari propietari és GNU/Linux. L'ús de programari lliure és una qüestió política. L'ús de GNU/Linux com a Sistema Operatiu, en qualsevol de les seves distribucions, és una qüestió estratègica. Ho és tant a nivell individual com a nivell

col·lectiu. Ho és des d'un punt de vista ètic, humanista i solidari, per a garantir la seguretat de la informació i la llibertat d'ús de la tecnologia, la Neutralitat Tecnològica, per a afavorir l'accés a les TIC dels més febles i per a permetre el progrés social. L'expressió Neutralitat Tecnològica s'utilitza preferentment per descriure l'actitud que s'espera per part de les Administracions Públiques en relació amb els seus proveïdors, sobretot tractant-se de proveïdors de béns i serveis informàtics. La Neutralitat Tecnològica és en definitiva la vindicació fonamental que exigeix que l'administració pública aposti de manera activa pel programari lliure, els estàndards oberts com a única garantia de la transparència que li és exigible.

Malgrat tot, les computadores són només una petita part de les TIC, un engranatge fonamental, però no l'únic, de l'actual fase de desenvolupament tecnològic del capitalisme. ✓

En el proper article analitzarem l'altre element imprescindible d'aquest desplegament tècnic: les Xarxes de Telecomunicacions.

DIPLOMA DE POSTGRAU

**raons per a la
república
i el socialisme
també per al segle XXI**

**Eines per a l'anàlisi dels principals
problemes polítics, econòmics
i socials del nostre temps**

**15 crèdits - 150 h
Preinscripcions:
1 juny - 10 octubre 2010**

**Directors:
Antoni Domènech
Daniel Raventós**

sinpermiso

SINPERMISO.INFO

**FUNDACIÓ
PERE ARDIACA**

FPEREARDIACA.ORG

GRECS

GRUP D'ESTUDIS
DE REPÚBLICA I
SOCIALISME DE LA
UNIVERSITAT DE BARCELONA